

Sytuacja bez wyjścia

Bibliografia:

- Źródło: Adam Mickiewicz, *Lis i kozieł*, [w:] tegoż, *Antologia bajki polskiej*, Wrocław 1983, s. 436–437.

Sytuacja bez wyjścia

Koza

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Polecenie 1

Przyjrzyj się ilustracji do bajki *Lis i kozieł*. Jak myślisz, o czym będzie ta opowieść?

Ilustracja do bajki Ezopa *Lis i kozieł* w przekładzie i parafrazie J. Ogilby
Źródło: Wenceslas Hollar, Londyn 1668, 1673 lub 1675, domena publiczna.

Przeczytaj bajkę Adama Mickiewicza *Lis i kozieł* z podziałem na role.

” Adam Mickiewicz

Lis i kozieł

Już był w ogródku, już witał się z gąską;
Kiedy, skok robiąc, wpadł w beczkę wkopaną,
Gdzie wodę zbierano;
Ani pomyśleć o wyskoczeniu.
Chociaż wody nie było i nawet nie grząsko:
Studnia na półczwarta łokcia,
Za wysokie progi
Na lisie nogi;
Zrąb tak gładki, że nigdzie nie wścibić paznokcia.
Postaw się teraz w tego lisa położeniu!
Inny zwierz pewno załamałby łapy
I bił się w chrapy,

Wołając gromu, ażeby go dobił:
Nasz lis takich głupstw nie robił;
Wie, że rozpaczać jest to zło przydawać do zła.
Za czym maca wkoło zębem,
A patrzy w górę. Jakoż wkrótce ujrzał kozła,
Stojącego tuż nad zrębem
I patrzącego z ciekawością w studnię.
Lis wnet spuścił pysk na dno, udając, że pije;
Cmoka mocno, głośno chłepce
I tak sam do siebie szepce:
'Oto mi woda, takiej nie piłem, jak żyję!
Smak lodu, a czysta cudnie.
Chce mi się całemu spłukać,
Ale mi ją szkoda [zbrukać](#),
Szkoda!
Bo co też to za woda!'
Kozioł, który tam właśnie przyszedł wody szukać:
'Ej! – krzyknął z góry – ej, ty [ryży](#) [kudła](#),
[Wara](#) od źródła!'
I hop w dół. Lis mu na kark, a z karku na rogi,
A z rogów na zrąb i w nogi.

Źródło: Adam Mickiewicz, *Lis i kozieł*, [w:] tegoż, *Antologia bajki polskiej*, Wrocław 1983, s. 436–437.

Ćwiczenie 1

Opisz sytuację, która miała miejsce przed punktem zwrotnym (zanim lis ujrzał kozła).

Ćwiczenie 2

Dopasuj do cytatów odpowiednie zdania lub wyrażenia.

uspokoił się i zaczął myśleć, jak
wydostać się z beczki

„Lis wnet spuścił pysk na dno”,

określił wysokość beczki

„Ani pomyśleć o wyskoczeniu. Chociaż
wody nie było i nawet nie grząsko:
Studnia na półczwarta łokcia,”

wyskoczył

„udając, że pije; Cmoka mocno, głośno
chłepce”

wychwalał, niby do siebie, smak wody

„Za wysokie progi
Na lisie nogi;”

udał, że pije wodę

„Zrąb tak gładki, że nigdzie nie wścibić
paznokcia”.

zobaczył kozła

„Nasz lis takich głupstw nie robił; Wie,
że rozpaczać jest to zło przydawać do
zła”.

sprawdził gładkość ścian

„I tak sam do siebie szepce: «Oto mi
woda, takiej nie piłem, jak żyję!
Smak lodu, a czysta cudnie.
Chce mi się całemu splukać,
Ale mi ją szkoda zbrukać,
Szkoda!
Bo co też to za woda!»”

zorientował się, że chce mu się pić

„Za czym maca wkoło zębem, A patrzy
w górę”.

ocenił, że nie da się wyskoczyć

„Lis mu na kark, a z karku na rogi,
A z rogów na zrąb i w nogi”.

Ćwiczenie 3

Określ, na czym polegał pomysł lisa.

Ćwiczenie 4

Podaj inne rozwiązania, które można by było zastosować w sytuacji, w jakiej znalazł się lis.

Ćwiczenie 5

Oceń, który z pomysłów jest najbardziej prawdopodobny.

Ćwiczenie 6

Przyporządkuj cechy lisa i kozła do odpowiedniej fotografii, a następnie ułóż je w kolejności alfabetycznej.

kłamiwy

naiwny

impulsywny

podstępny

pomysłowy

bystry

lekkomyślny

sprytny

krótkowzroczny

samolubny

cwany

bezmyślny

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Dopasuj cechy lisa do właściwych cytatów.

bystry

„Lis wnet spuścił pysk na dno, udając,
że pije;”

ucieka się do kłamstwa

„Wie, że rozpaczać jest to zło
przydawać do zła”.

pomysłowy

„Oto mi woda, takiej nie piłem, jak
żyję!”

niepoddający się

„«Ej! – krzyknął z góry – ej, ty ryży
kudła,
Wara od źródła!»”

sprytny

„Za czym maca wkoło zębem,
A patrzy w górę”.

cwany

„Lis mu na kark, a z karku na rogi,
A z rogów na zrąb i w nogi”.

Ćwiczenie 8

Dopasuj cechy kozła do właściwych cytatów.

naiwny, bezmyślny

„Lis mu na kark, a z karku na rogi,
A z rogów na zrąb i w nogi”.

ciekawski

„I hop w dół”.

impulsywny

„Lis mu na kark, a z karku na rogi,
A z rogów na zrąb i w nogi”.

dający się wykorzystywać

„Jakoż wkrótce ujrzał kozła,
Stojącego tuż nad zrębem
I patrzącego z ciekawością w studnię”.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 9

Wyjaśnij, dlaczego lis nie wpada w panikę w trudnej sytuacji.

Ćwiczenie 10

Znajdź w tekście Adama Mickiewicza złotą myśl i ją zinterpretuj.

Ćwiczenie 11

Wypisz z utworu epitety i określ ich funkcję.

Ćwiczenie 12

Wypisz z utworu wyraz dźwiękonaśladowczy i określ jego funkcję.

Ćwiczenie 13

Połącz związki wyrazowe z ich objaśnieniami.

Znaleźć się w opłakanej sytuacji.

Gdy ktoś ma przewagę w jakiejś sytuacji i to, jak się ona dalej rozwinie, zależy od niego.

Znaleźć się w sytuacji bez wyjścia.

Znaleźć się w sytuacji, w której nie dostrzega się rozwiązania problemu.

Czuć się panem sytuacji.

Znaleźć się w tragicznej sytuacji.

Znaleźć się w rozpaczliwej sytuacji.

Gdy ktoś potrafi rozsądnie ocenić jakąś sytuację.

Szukać wyjścia z trudnej sytuacji.

Gdy ktoś znajdujący się w niekorzystnym położeniu, zrobi coś lub podejmie decyzję, która jeszcze bardziej je pogorszy.

Pogorszyć swoją sytuację.

Gdy ktoś całkowicie kontroluje jakąś sytuację.

Panować nad sytuacją.

Gdy ktoś podejmuje próby i szuka sposobu na wyjście z jakiejś sytuacji.

Spojrzyć trzeźwo na sytuację.

Znaleźć się w bardzo złej sytuacji.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 14

Uzupełnij zdania podanymi poniżej związkami wyrazowymi.

Nauczyciel całkowicie w klasie.

Adam , gdyż zgubił klucze od domu.

Anna , gdy będąc chorą na gripę, wyszła na dwór.

Mój tata potrafił i znalazł właściwą drogę, aby wyjść z lasu.

Moja babcia opowiadała nam, że wielu ludzi w czasie II wojny światowej , próbując zdobyć jedzenie.

, gdy wyłączono prąd podczas mojego zdalnego egzaminu międzynarodowego z języka angielskiego.

Uległ poważnemu wypadkowi i .

Mój brat , ponieważ miał dużą przewagę nade mną w grze planszowej.

szukało wyjścia z trudnej sytuacji

Znalazłam się w sytuacji bez wyjścia

czuł się panem sytuacji

panował nad sytuacją

pogorszyła swoją sytuację

spojrzeć trzeźwo na sytuację

znalazł się w rozpaczliwej sytuacji

znalazł się w opłakanej sytuacji

Ćwiczenie 15

Uzupełnij zdania podanymi poniżej wyrażeniami.

Wiedziałam, że jeśli rzetelnie nie opanuję materiału do egzaminu, to będzie .

Dopiero w domu uświadomiła sobie, w jak się znalazła.

Mama przyszła dzisiaj wcześniej z pracy i powiedziała nam, że musimy wszyscy porozmawiać, bo zaistniała .

Na przedstawieniu wytworzyła się .

To była bardzo , gdy potknął się na górskim szlaku.

groźnej sytuacji

komiczna sytuacja

beznadziejna sytuacja

niebezpieczna sytuacja

poważna sytuacja

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 16

Zaznacz synonimy wyrazu „rozpacz”.

☐ uczuciowość

☐ załamanie

☐ żałość

☐ beznadziejność

☐ trudność

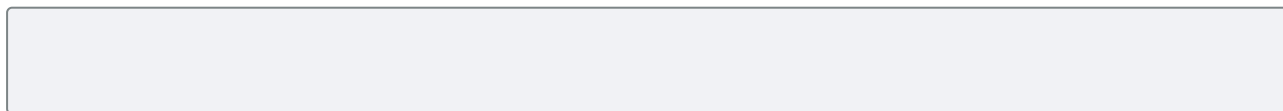
☐ lament

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 2

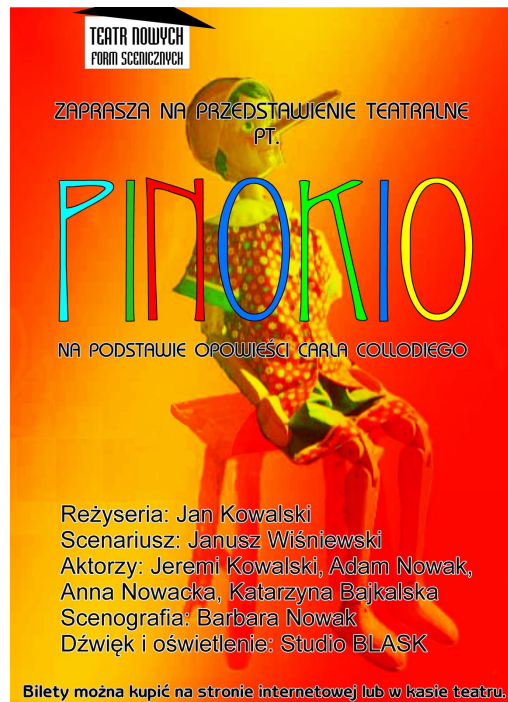
Przygotuj wraz z koleżankami i kolegami scenki teatralne na podstawie wybranej bajki. W tym celu wykonajcie działania opisane w kolejnych punktach:

- zaprojektujcie afisz teatralny, scenografię, kostiumy i rekwizyty,
- zaplanujcie ruch na scenie,
- przydzielcie sobie role,
- opanujcie pamięciowo tekst,
- przeprowadźcie próby,
- zaprezentujcie scenki przed klasową widownią.

Afisz informujący o przedstawieniu *Kot w butach*

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Afisz teatralny informujący o przedstawieniu „Pinokio”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.